

GEOGRAFISK CENTRALINSTITUT, KØBENHAVNS UNIVERSITET

2. februar 1989

Folketingets Udenrigsudvalg
Christiansborg

Vi tillader os at rette henvendelse til udvalget i anledning af behandlingen af den strategiske handlingsplan for udviklingsbistanden, som blev debatteret i Folketinget den 24. november 1988. Vi er en forskergruppe, som gennem de sidste 4 år har arbejdet med et forskningsprojekt om samarbejde og samhandel mellem u-landene indbyrdes, såkaldt Syd-Syd samarbejde. Projektet har i flere omgange modtaget støtte fra Forskningsrådet for Udviklingsforskning. Den del af projektet, som i særlig grad er relevant for behandlingen af Danida's handlingsplan, er kortfattet omtalt i vedlagte kronik (Politiken, 27. juli 1988). En grundigere redegørelse findes i tidsskriftet »Den Ny Verden« nr. 2, 1988, s. 33-60 (kan tilsendes efter ønske). De engelsksprogede forskningsrapporter, som detaljeret redegør for projektets resultater, er under offentliggørelse.

Som omtalt i kronikken har Danmark i 1974 – tillige med en halv snes andre OECD-lande – tilsluttet sig et »Memorandum of Understanding on Untying of Bilateral Development Loans in Favour of Procurement in Developing Countries« (aftale om afbinding af bilaterale udviklingslån til fordel for leverancer fra udviklingslande). Hensigten med denne aftale om delvis, selektiv afbinding er at give u-lande mulighed for at foretage leverancer af udstyr og andre produkter som alternativ til leverancer fra donorlandet. I de forløbne 15 år har Danmark imidlertid intet gjort for at leve op til denne aftale. Der er kun ganske få, bagatelagtige eksempler på, at bunden dansk bistand er blevet anvendt på den foreskrevne måde til finansiering af leverancer fra et u-land til et andet. Det synes

vi er ganske pinligt, og vi vil opfordre Udenrigsudvalget til at sørge for, at sådanne Syd-Syd leverancer i fremtiden får en chance (med dansk finansiering).

Under folketingsdebatten den 24. november erklærede Kristeligt Folkepartis ordfører utvetydigt, at sådanne leverancer bør have forrang for danske i tilfælde, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt. Endvidere fremgår det af SF's beslutningsforslag nr. B 23, at der »i højere grad skal tages hensyn til samhandelen og økonomisk samarbejde u-landene imellem«. Men vi både tror og håber, at flere andre partier går ind for, at Danmark bør leve op til de forpligtelser, vi har indgået i OECD.

Der er en række eksempler på, at midler fra den ubundne del af den bilaterale danske bistand (projektbistand) er blevet brugt til finansiering af leverancer fra et u-land til et andet. I Danida er man altså opmærksom på denne mulighed, men har alligevel ikke levet op til forpligtelserne for så vidt angår den bundne del af bistanden. Nu foreslås det som bekendt, at bindingen skal foretages på en ny måde, således at »det tilstræbes, at ca. 50 pct. af den bilaterale bistand anvendes til indkøb i Danmark« (handlingsplanen, s. 15). Ifølge udenrigsministeren er denne ændring »ren beregningsteknik uden politiske implikationer« (redegørelse af 17. november 1988, s. 9). Hermed ophæves med andre ord det skarpe skel mellem bunden og ubunden bistand, men bindingsgraden oprettholdes.

Hvis Danmark skal leve op til sine (OECD-)forpligtelser i fremtiden, så forudsætter det, så vidt vi kan se, at den citerede passus